

DE BESTE LERAREN *Nederlands* DELEN HUN *gouden lestips*

In Fons willen we elk nummer opnieuw enkele inspirerende leerkrachten in de kijker zetten. In dit eerste nummer zijn dat de drie leerkrachten die genomineerd waren voor de verkiezing van “Beste leraar Nederlands van 2015”, een wedstrijd die uiteindelijk gewonnen werd door de Nederlander Arnoud Kuijpers. Kuijpers versloeg zo twee Vlamingen, Jan de Jong en Bert Zurings. Fons laat de drie genomineerden aan het woord over hun liefde voor het vak, en vist uit hoe zij het verschil maken in hun lessen Nederlands.

Steven Delarue en Heleen Rijckaert

Over de auteur

STEVEN DELARUE

is assistent Nederlandse Taalkunde aan de Universiteit Gent, en blogt over taal, onderwijs en taalonderwijs op www.stevendelarue.be.

HELEEN RIJCKAERT

is leerkracht Nederlands en PAV aan het HTI Sint-Antonius in Gent.

JAN DE JONG

Leraar Nederlands op het Mater Salvatoris in Kapellen (provincie Antwerpen)

Welke accenten leg jij in je lessen Nederlands? Waar hecht jij het meeste belang aan?

Het vak Nederlands is voor mij vooral een ‘servicevak’: een vak waar ze vaardigheden krijgen aangeleerd die ze in andere vakken, in het hoger onderwijs of op de werkvloer kunnen gebruiken. Ik besteed zelf veel aandacht aan woordenschat en taalregisters. Het is voor mij erg belangrijk dat leerlingen weten in welke situatie ze welk taalregister moeten gebruiken, bijvoorbeeld als ze e-mails naar me sturen. Daar-

naast vind ik ook evaluatie erg belangrijk, en die evaluatie komt niet enkel van mij: er is in mijn lessen ook veel ruimte voor peer- en zelfevaluatie. Het is belangrijk dat je leerlingen bewust maakt van hun sterke en minder sterke kanten, en hen daarover laat nadenken. Dat nemen ze soms makkelijker aan van een klasgenoot dan van mij. Tot slot moedig ik ook al mijn leerlingen aan om boeken te lezen. Niet alleen om hen kennis te laten maken met de rijkdom van literatuur, maar ook omdat dat hun taalvaardigheid ten goede komt. Leerlingen die veel lezen, schrijven ook vlotter, en hebben een uitgebreidere woordenschat. Minder ervaren lezers neem ik mee naar de bibliotheek, waar ze samen op zoek gaan naar een geschikt boek.

Dit schooljaar wil ik de leerlingen een leesblog laten bijhouden, waarin ze hun leeservaringen kunnen delen met hun klasgenoten. Een “modern” leeservaringsverslag, zeg maar.

Hoe krijg je je leerlingen gemotiveerd?

Door elke dag enthousiast voor de klas te staan, door voor voldoende variatie te zorgen in mijn lessen, en door de leerstof – waar mogelijk – dicht te laten aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen. Dat is niet altijd makkelijk: in het vijfde jaar ligt de focus op Middel nederlandse literatuur, vaak een ‘ver-van-hun-bedshow’ voor mijn leerlingen. Ik probeer ze toch mee te krijgen door bijvoorbeeld het verhaal van *Beatrijs* te koppelen aan een krantenartikel over tienerzwangerschap-

pen, of door *Reinaert de Vos* te laten beluisteren in een rapversie.

Welke concrete lestip wil je graag met je collega's delen?

Leg aan je leerlingen altijd uit wat het nut is van de opdracht die ze moeten doen. Als ze dat inzien, heb je ze meteen mee.

ARNOUD KUIJPERS

Leraar Nederlands op het Candea College in Duiven (provincie Gelderland, Nederland)

Welke accenten leg jij in je lessen Nederlands? Waar hecht jij het meeste belang aan?

Het belangrijkste vind ik dat mijn leerlingen enthousiast naar de les Nederlands komen. Dat ze binnenkomen met het gevoel: wat zullen we vandaag eens gaan doen? Dat ze er zin in hebben om Nederlands te hebben. Dat gevoel probeer ik te bereiken door de nadruk te leggen op de actualiteit, op humor en op sociale media.

Hoe krijg je je leerlingen gemotiveerd?

Ik probeer mijn leerlingen te motiveren door afwisselende werkvormen te hanteren. Ik gebruik niet altijd het handboek, maar probeer af te wisselen met eigen lesmateriaal, met filmpjes, digitale quizjes, debatten en andere werkvormen.

Welke concrete lestip wil je graag met je collega's delen?

Als je je leerlingen met een *device* (een smartphone, tablet of laptop) wil laten werken in de klas, gebruik dan apps als *Socrative* of *Kahoot!* Succes gegarandeerd, en die apps helpen je als lesgever ook om een beter inzicht te krijgen in het niveau van je leerlingen.

BERT ZURINGS

Leraar Nederlands op het Onze-Lieve-Vrouwecollege in Vilvoorde (provincie Vlaams-Brabant)

Welke accenten leg jij in je lessen Nederlands? Waar hecht jij het meeste belang aan?

Zelf ben ik in het onderwijs gestapt voor de literatuur. Ik vind het dan ook heerlijk om bijvoorbeeld een gedicht te bespreken met de klas. Veel leerlingen staan aanvankelijk niet echt open voor poëzie, maar achteraf zijn het wel dikwijls de lessen die hun het meest bijblijven, net omdat ik er ook echt mijn ziel in stop. Daarom vind ik het ook zo jammer dat het aandeel van literatuur in de vernieuwde leerplannen aanzienlijk is geslonken – en ik denk niet dat ik de enige ben die er zo over denkt.

Hoe krijg je je leerlingen gemotiveerd?

Het begint natuurlijk met je eigen motivatie, je eigen passie voor het vak. Die passie kan dan erg aanstekelijk werken. Verder probeer ik altijd voor een open lesklimaat te zorgen. Je leerlingen moeten zich goed in hun vel voelen, en dan zullen ze zich veel meer open stellen om dingen te leren. Het moet natuurlijk geen stand-up-comedy worden, maar een grapje moet af en toe zeker kunnen. Ik probeer daarom ook elk nieuw lesonderwerp op een ludieke manier in te leiden, en aan te sluiten bij de leefwereld van de leerlingen. Zo hebben ze soms amper door dat ze aan het leren zijn, en dan is mijn missie al half geslaagd. Afwisseling is ook erg belangrijk, en daar werk ik aan door telkens na te denken welke werkvorm me het best kan helpen om mijn lesdoelstel-

lingen te realiseren. Dat kan bijvoorbeeld door een taak levensecht te maken: bij een sollicitatiegesprek ben ik even niet meneer Zurings, maar een personeelsdirecteur, met een andere naam en een andere houding tegenover mijn leerlingen, of beter: mijn sollicitanten.

Nederlands is ook het ideale vak om de klasmuren eens 'open te breken' en een leuk vakoverschrijdend project op te zetten. Zo heb ik een leuk project met de leerkrachten humane wetenschappen. Voor mijn vak lezen de leerlingen een boek waarin een moord wordt gepleegd. In de lessen gedragswetenschappen stellen ze een psychologisch profiel op van de dader (en die taak telt dan weer mee als schrijf- en literatuurtaak voor Nederlands), en in de lessen cultuurwetenschappen leren ze hoe een assisenzaak in elkaar zit. Daarna spelen ze het proces van de moord na, waarbij alle rollen verdeeld worden over alle leerlingen. Het is fantastisch om te zien hoe gemotiveerd de leerlingen daarbij zijn. Natuurlijk hoeft het niet altijd zo spectaculair te zijn: groepswerk, werken op pc of tablet, of zelfs een les doceren kan zeker ook wel eens.

Welke concrete lestip wil je graag met je collega's delen?

Twee concrete tips eigenlijk. Ten eerste: durf experimenteren! Probeer dingen uit, ook en zeker op het gebied van werkvormen. En daaraan gekoppeld: mislukken mag. Vergeef jezelf als een uitgeprobeerde methode of werkvorm mislukt, maar probeer wel uit je fouten te leren.

